

ศึกษาปรัชญาภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก

A Study on the philosophy of the movie “Moon Fall”

จุฬารัตน์ วิชานาติ
Jularat Vichanati^๑

Received: June 15, 2025

Revised: August 15, 2025

Accepted: August 18, 2025

บทคัดย่อ

จากการศึกษาปรัชญาภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ประโยชน์ที่ได้รับจากภาพยนตร์คือ ทำให้เกิดจินตนาการในการหาทางออกเพื่อรับมือกับปัญญาประดิษฐ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต สิ่งที่พบในภาพยนตร์จัดเป็นภาพยนตร์ที่มีคุณค่าในเชิงวิทยาศาสตร์สมจริงและมีคุณค่าทางศิลปะภาพยนตร์ นอกจากนี้ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อการศึกษาแนวทางปรัชญาของเบอร์ทราร์ด รัสเซลล์ พบว่าปรัชญาเชิงวิเคราะห์ทางตรรกะสามารถเป็นทางออกให้ปัญญาประดิษฐ์เกิดการยอมรับเพื่อประมวลข้อมูลจากฐานคณิตศาสตร์

คำสำคัญ: ปรัชญาภาพยนตร์, พระจันทร์ตก, ปัญญาประดิษฐ์

Abstract

From studying the philosophy of the movie, (Moon Fall), according to objective 1, the benefits received from the movie are creating imagination in finding a way out to deal with artificial intelligence that may occur in the future. What is found in the movie is a movie that has scientific value, is

^๑ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, E-mail : yordkaew55@gmail.com.

realistic, and has artistic value. In addition, according to objective 2, to study the philosophical approach of Bertrand Russell, it was found that analytical logical philosophy can be a solution for artificial intelligence to be accepted in order to process information from a mathematical base.

Keywords: Philosophy of the movie, (Moon Fall), artificial intelligence

บทนำ

ภาพยนตร์เรื่อง (Moon Fall) เคยมีการเขียนเป็นนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ ในปี ๑๙๙๘ โดยนักเขียนชื่อ แจ็ค แม็กเควิตต์ ชาวนิวซีแลนด์ ต่อมา โรแลนด์ เอ็มมอริส ชาวเยอรมัน ได้ดัดแปลงเป็นบทภาพยนตร์เรื่องล่าสุด ภาพยนตร์บางเรื่องถูกพัฒนามาจากละครที่เป็นสาขาหนึ่งของวรรณคดี เช่น ในบรรดาภินิหาร ร้อยแก้ว นวนิยาย และเรื่องสั้น ภาพยนตร์วิทยาศาสตร์หลายเรื่องได้เป็นแรงบันดาลใจให้นักประดิษฐ์ รวมทั้งนักวิทยาศาสตร์ คิดค้นเทคโนโลยีล้ำสมัยขึ้นมาเพื่อให้มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์ หรือแม้แต่ดาวินชีได้ร่างภาพเรือดำน้ำ เฮลิคอปเตอร์ ปืนกล จนเกือบสองร้อยปีต่อมาได้นำไปสู่การสร้างสิ่งเหล่านี้ได้จริง อันเกิดจากจินตนาการของมนุษย์ นอกจากนี้นวนิยายวิทยาศาสตร์ของไอแซคอาซิมอฟได้เขียนเรื่อง ไอโรบอธ หลังจากห้าสิบปีต่อมาจึงได้เกิดหุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์^๒ งานเขียนของไอแซคอาซิมอฟมีจินตนาการเกี่ยวกับเอไอว่าสามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล ทำการตัดสินใจได้เหมือนกับมนุษย์^๓ ทำให้วิศวกรผู้สร้างปัญญาประดิษฐ์ได้จริงพบว่าปัญหาที่มนุษย์ควรหาคำตอบเกี่ยวกับเอไอมีลักษณะอย่างไรถ้าหากเอไอสามารถคิดเองได้เหมือนกับมนุษย์หรือยิ่งกว่ามนุษย์ นอกจากนี้ ไอแซคอาซิมอฟ ยังมีเพื่อนของเขาชื่อ อาเธอร์ซีคลัก ที่ได้เขียนนวนิยายเรื่อง 2001 A Space Odyssey และร่วมเป็นผู้กำกับภาพยนตร์คู่กับสแตนลีย์ คูบริก จนกลายเป็นภาพยนตร์วิทยาศาสตร์สุดคลาสสิกเมื่อห้าสิบเอ็ดปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้ชมภาพยนตร์และกระแสผู้คนเกิดความหวาดกลัวเอไอ หรือหวาดกลัวคอมพิวเตอร์รุ่น ๙๐๐๐^๔

^๒ Isaac Asimov, I, **Robot**, (London: Oxford University Press, 1993), P. 1.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

^๔ ชัยวัฒน์ คุประตกุล, **ฝ่ามิติจินตนาการ**, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์ จำกัด, 2553), หน้า ๑๓.

จนกระทั่งปัจจุบันได้มีผู้อาวุโสด้านเอไอออกมาเตือนมนุษย์ว่าเราอาจเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากการคิดค้นปัญญาประดิษฐ์ Artificial Intelligence หรือเรียกสั้นๆ ว่าเอไอ ที่จะเข้ามารบกวนวิถีชีวิตของมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ

อย่างไรก็ตามเมื่อผู้วิจัยได้พบว่าภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ที่มีจินตนาการล้ำหน้าในหลายๆ เรื่องจากความเป็นจริงอาจยังไม่ถึง แต่ภาพยนตร์วิทยาศาสตร์เช่นที่ผู้วิจัยเลือกนำมาเขียนบทความเรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) ทำให้สามารถมองเห็นประเด็นปัญหาและทำให้ได้เตรียมคิดรูปแบบวิธีแก้ปัญหา หรือการหาทางออกในอนาคตเพื่อรับมือกับเอไอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปรัชญาจากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าหรือสิ่งได้จากภาพยนตร์ โดยมีประเด็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำมาศึกษาดังนี้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปรัชญาจากภาพยนตร์ใน ๒ แง่มุม คือ

๑. เพื่อการศึกษาเรื่องปัญญาประดิษฐ์ที่ได้จากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก
๒. เพื่อการศึกษาแนวทางปรัชญาของเบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ ในการแก้ปัญหาปัญญาประดิษฐ์

เพื่อทำการศึกษาปรัชญาจากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) ตามวัตถุประสงค์ข้อแรกจำเป็นต้องทราบเรื่องราวโดยย่อ เพื่อทำการศึกษาปรัชญาภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

๑. ภาพยนตร์ เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall)

ภารกิจซ่อมแซมดวงจันทร์

๑๒ ม.ค ๒๐๑๑

ฉากแรก

พระเอกของเรื่องนี้มีชื่อว่าไบรอัน ฮาเปอร์ นางเอกมีชื่อว่าผู้พันฟาวเร่ และพระเอกรองชื่อว่า ดร. เคซี แฮ็สแมน ในฉากเริ่มแรก ไบรอัน ฟาวเร่ และ มาคัส ได้รับภารกิจซ่อมแซมยานอวกาศ อยู่ๆ มีเขม่ามวลสีดำพุ่งมาชนกระสวย ทำให้มาคัสลอยออกไปในอวกาศและเสียชีวิต ไบรอัน จึงพาฟาวเร่ที่กำลังสลบขณะมีการพุ่งชนจากมวลเอไอ ทำให้เธอไม่ทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไบรอันพาเธอกลับมายังโลกได้สำเร็จ

ตัดฉาก

ไบรอันยืนพองนาซ่าที่ไล่เขาออกและยื่นอุธรณ์ให้ตนเอง เป็นเหตุให้ครอบครัวของไบรอันต้องแตกแยก ภรรยาของไบรอันชื่อว่าเลนด้าเธอแต่งงานใหม่กับทอมและมีลูกสาวกับทอมผู้เป็นสามีใหม่ด้วยกันสองคน และเลนด้าเคยมีลูกชายกับไบรอันอีกหนึ่งคน มีชื่อว่าซันนี่ปัจจุบันซันนี่มีอายุ ๑๘ ปี ซึ่งกำลังจะกลายเป็นเด็กหนุ่มมีปัญหา แต่อย่างไรก็ตามไบรอันและเลนด้ารักลูกชายของเขามาก

ตัดฉาก

ส่วนเคซีแฮสแมน เขามีแม่ที่ป่วยเป็นโรคความจำเสื่อมเป็นระยะๆ เคซีแฮสแมนเป็นลูกจ้างร้านแซนวิช และมีความรอบรู้ทางดาราศาสตร์เขาศึกษาเรื่องดวงดาวทางไกลมานานหลายปี เคซีมุ่งมั่นหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนความเข้าใจของเขาว่ามีโครงสร้างยักษ์บนอวกาศ และต้องการให้NASAรับทราบถึงสิ่งที่เขารู้ว่าตอนนี้ดวงจันทร์หลุดวงโคจรและเขาคาดว่าเอเลียนเป็นผู้สร้างดวงจันทร์

ตัดฉาก

เคซีพยายามจะติดต่อกับนาซ่าเพื่อรายงานปัญหาที่เขาพบ แต่ไม่มีใครสนใจหรือตอบรับ เคซีได้บังเอิญเห็นหนังสือพิมพ์ว่าวันนี้เป็นวันนักบินอวกาศ เคซีพบทางออกที่จะต้องพบกับไบรอัน ฮาเปอร์ ผู้ที่นำยานลงจอดบนโลกโดยปราศจากเชื้อเพลิง เมื่อเคซีได้พบกับไบรอัน ฮาเปอร์ ที่โรงเรียนได้เชิญไบรอัน ฮาเปอร์ มาเป็นวิทยากรสอนเด็กๆ ไบรอันคิดว่าเคซีเพี้ยน และไม่ฟังสิ่งที่เคซีชี้แจง เคซีจึงถูก รบภ. นำตัวออกไป เคซีจึงโยนเอกสารให้ไบรอัน ฮาเปอร์ เก็บไว้อ่าน

ตัดฉาก

เลนด้าโทรมาบอกให้ไบรอันดูทีวีช่อง 16 ว่าซันนี่ขับรถผ่าสัญญาณไฟแดง ตรวจพบสารเสพติดและถูกจับกุม ไบรอันได้ไปที่ศาลและพยายามช่วยซันนี่ให้พ้นคดี

ตัดฉาก

ผู้พันฟาวเร่อกับผู้อำนวยการ ยินดูจ่อ เพื่อฟังลูกทีมรายงานความผิดปกติของดวงจันทร์หลุดวงโคจร ก่อนที่จะถึงขีดจำกัดเสถียรหนึ่งหมื่นเจ็ดพันกิโลเมตร พอถึงจุดนั้นเศษเท่าดวงจันทร์ขนาดเท่าเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง จะตกใส่โลก เมื่อดวงจันทร์ขยับเข้าใกล้โลกเวลาหนึ่งเดือนจะสั้นลง เราประเมินตามไลน์อยู่ที่สามอาทิตย์ ฟาวเร่ กล่าวว่าจะน้อยกว่านั้น ฟาวเร่บอกว่าต้องขึ้นไปบนดวงจันทร์ดูว่ามีอะไรเกิดขึ้นบนนั้น ผู้อำนวยการบอกจะไปได้อย่างไร

ฟาวเร่ตอบว่าได้คุยกับเพื่อนที่ยุโรปแล้ว ยานเอสทีซี ๖๒ กำลังจะมาถึงที่นี่ในวันพรุ่งนี้ พวกเขาจะขึ้นไปบนดวงจันทร์

ตัดฉาก

ไบรอันมาตกรอผู้พิพากษาเพื่อช่วยชันนี้ผู้เป็นลูกชายให้ออกจากที่คุมขัง ขณะที่ผู้พิพากษากำลังรีบออกจากตึก และบอกไบรอันว่าศาลปิดไปแล้ว ผู้พิพากษาพูดว่าฟังนะผมเองอยากออกไปจากถ้ำนี้ก่อนที่จะกลายเป็นผืนร้าย คุณเองก็ต้องรีบด้วย ทิวีประกาศการถ่ายทอดสดว่ามีการแถลงข่าวของวงการนาซ่าเรื่องดวงจันทร์หลุดวงโคจร นักดาราศาสตร์พบแสงบางอย่างบนผิวดวงจันทร์

ตัดฉาก

เลนด้า กับลูกสาวสองคนและทอม เตรียมตัวให้ครอครวอพยพไปที่โคโลลาโด ผู้คนหนีออกนอกเมือง เกิดความกลัว ความตื่นตระหนก มีกลุ่มก่อการร้าย กลุ่มขบวนการศาสนาติดอาวุธ ความชิวิไลน์ ความมีอารยธรรมกำลังดิ่งลงเหว

ตัดฉาก

ไบรอันพยายามค้นหาที่อยู่ของเคซีแฮสแมน จากที่เขาเคยให้ไว้

ตัดฉาก

นาซ่าได้ส่งทีมเข้าแทรกแซงวงโคจรดวงจันทร์

ตัดฉาก

เคซี ออกไลต์สด เรียกสมาชิกเข้าประชุมที่โรงแรมแอลเอปาร์ม ในกลุ่มของเคซีแฮสแมน มีอิปป์มยาวชื่อว่าซิกก็ เป็นเพื่อนกับเคซีแฮสแมนเข้าประชุมด้วย และไบรอันเข้ามาสมทบในที่ประชุม

ตัดฉาก

ทุกคนในทีมนาซ่าดูภาพในจอขณะที่ยานส่งนักบินขึ้นไปแก้ไขปัญหา แต่ถูกมวลสีดำเอโอโจอมตี เจาะเข้าที่ใบหน้าของนักบินทั้งสามคนเสียชีวิต

ตัดฉาก

บนพื้นโลก ในเมืองหลวงและที่ต่างๆ มีน้ำในทะเลก่อตัวเพิ่มสูงขึ้นมีคลื่นสูงเข้าท่วมเมือง ไฟฟ้าดับ มีการระเบิดของหม้อแปลงไฟฟ้า พระจันทร์ลดต่ำลงดวงใหญ่ขึ้น เกิดแผ่นดินแยกตัว เหล่าสัตว์ล้มตาย ความมืดเข้าปกคลุม อุกาบาตตกใส่โลก ในทีวีรายงานข่าวด่วนว่านาซ่าเพิ่งสำรวจเส้นทางดวงจันทร์ ผู้ว่าการรัฐให้เร่งอพยพประชากรออกจากฝั่งตะวันตกทั้งหมด

ตัดฉาก

น้ำทะเลลึกเข้ามายังโรงแรมที่เคซีประชุม เคซีที่ว่ายน้ำไม่เป็นจมลงไป ไบรอันกระโจนลงไปช่วยเคซีไว้ได้

ตัดฉาก

นาซาจับภาพนักบินถูกโจมตี กลอดูภาพซ้ำและพากันวิเคราะห์ว่ามวลสีดำนี้น่าจะเป็นพวกปัญญาประดิษฐ์ มันรู้ว่าเรามา ฟาวเร่ได้รับคำแนะนำจาก ผอ.นาซาก่อนที่เขาจะลาออกและให้ฟาวเร่ทำหน้าที่แทนเขาได้บอกข้อมูลลับกับฟาวเร่ ว่าหากต้องการรู้ความจริงให้ไปพบกับอินเดนฟิวที่ศูนย์ควบคุมข้อมูล ฟาวเร่ได้เข้ามาในศูนย์ควบคุมและเปิดข้อมูลเมื่อ ๑๒ ปีที่ผ่านมาเพื่อดูภาพขณะที่ไบรอัน ฮาเปอร์ และตนเองปฏิบัติการกิจซ่อมแซมดวงจันทร์ มีภาพมวลสีดาเอโอเข้าโจมตี ทำให้ฟาวเร่รู้ความจริงทั้งหมดว่าไบรอัน ฮาเปอร์พูดความจริงว่ามีมวลสีดาอยู่จริง ฟาวเร่ได้พาทีมไปปรับตัวไบรอันเพื่อมาช่วยแก้ไขสถานการณ์ ไบรอันให้ฟาวเร่พาเคซี เฮาส์แมนไปปฏิบัติการกิจด้วย และยื่นข้อเสนอว่าให้ช่วยชันนีออกจากที่คุมขัง ฟาวเร่ตกลงช่วยชันนี ไบรอันกล่าวว่าจะขึ้นไปบนดวงจันทร์ได้อย่างไร เพราะยานรุ่นเก่าที่เหมาะสมจะไม่ถูกติดตามจากเอโอถูกส่งเข้าพิพิธภัณฑน์หมดแล้ว

ตัดฉาก

ลูกทีม ไบรอัน ฟาวเร่ มาที่พิพิธภัณฑน์ พวกเขาเคลื่อนยานออกจากพิพิธภัณฑน์ในแอลเอ ตื่นตาตื่นใจ เคซีกล่าว และนายพลดีคได้ส่งนายพันทหารนาระเบิดมาให้กับนักบินเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการกิจในยาน นายพันทหารได้สอนวิธีก่ระเบิดกับไบรอันและทีม ส่วนนายทหารหญิงได้เข้าช่วยเหลือชันนีออกจากที่คุมขังได้สำเร็จ และพาชันนียนไปพบกับไบรอัน เมื่อไบรอันพบชันนีเขาจึงโล่งใจและพร้อมปฏิบัติการกิจ แต่เกิดสถานการณ์ที่ยู่ยากทำให้ทีมปฏิบัติการกิจเปลี่ยนแปลง และในที่สุดฟาวเร่ ไบรอัน และเคซีเฮาส์แมน ต้องเป็นฝ่ายนำยานขึ้นไปบนดวงจันทร์เอง เคซีเป็นผู้คำนวณวิถีเส้นทางการบินใหม่โดยไม่ใช้เครื่องช่วยคิดคำนวณ ฟาวเร่บอกให้ไบรอันเป็นคนบิน ส่วนฟาวเร่จะนำทางเหมือนสมัย ๑๒ ปีก่อน และไบรอันไม่ต้องการให้มีระบบไฟฟ้าในขณะบิน เพราะไม่ต้องการให้มวลเอโอพบ

ตัดฉาก

ชันนีรับภารกิจพาจิมมี่และมิสเซลไปพบนายพลดีคเพื่อความปลอดภัยที่โคโลลาโด ระหว่างทางโจรได้ปล้นรถของชันนี

ตัดฉาก

บนอวกาศ ไบรอันปิดคอมพิวเตอร์ควบคุมพลังงานทั่วไป ยานถูกอุกาบาตที่กระจัดกระจายพุ่งชน

ตัดฉาก

ไบรอันหยิบรีโมทมากดสองครั้งสแตนด์บายติดตั้งพร้อมการจุดระเบิด เดียวๆ ฟาวเร่อพุด มวลเอไอพุ่งมาจากหลุม เคซีบอกให้จุดระเบิด ไบรอันบอกว่ามันใกล้เกินไประเบิดไม่ถึง เอไอพุ่งเข้ามาเพื่อโจมตี ไบรอันทุบรีโมทระเบิด แล้วเอไอก็ยังไม่หยุด ไบรอันบอกเคซีปิดมือถือนะ แต่เคซีตกใจปิดไม่ถนัด ไบรอันจึงดึงเอาไปทุบทิ้ง แล้วมวลที่กำลังจะจับยานเล็กก็หยุดชะงัก มวลเอไอจึงลอยกลับไปลงหลุมดังเดิม

โอเคไบรอัน คุณบอกฝูงบินนี้กลับมามันไม่โจมตีเอนเดเวอไซม์ใหม่ ใช่ เพราะต่อนั้นไฟดับ มันถึงไม่โจมตีเรา เพราะมันถึงไม่พุ่งเข้าใส่ระเบิดฟาวเร่อพุด ไบรอันบอกว่าเราต้องมีสองอย่างในเมื่อถูกโปรแกรมให้ตามหาสารธรรมชาติในสภาพแวดล้อมที่มีไฟฟ้า เคซีพูดว่าหมายถึงต้องมีเรา หมายถึงมนุษย์ ฟาวเร่อพุดต่อเอา ละมีปัญหาอีกอย่างหนึ่งทางกองทัพเตรียมจะใช้นิวเคลียร์ทุกอย่างที่มีเพื่อหยุดดวงจันทร์เมื่อใช้นิวเคลียร์ทุกอย่างจะแย่งกันกว่านี้ ไบรอันบอกว่าผมจะเอายานเล็กไปตามล่ามัน

ตัดฉาก

เด็กสามคนได้พบกับครอบครัวที่ประกอบด้วยเลนต้า ทอม และเด็กๆ มิสเซลบอกทุกคนว่าเราต้องไปพบกับนายพลดีคิงจะปลอดภัย ทอมแนะนำให้ทุกคนต้องมีถังออกซิเจนชั้นนี้และทอมช่วยกันหาถังออกซิเจน วายร้ายสามคนกลุ่มเดิมบุกเข้ามา เพื่อปล้นถังออกซิเจนชั้นนี้จึงนำปืนที่ไบรอันให้ไว้ทำให้รอดพ้นจากวายร้ายได้ วายร้ายขับรถตามแต่ก็พลาดท่าครอบครัวทอมจึงรอดพ้นมาได้ เมื่อดวงจันทร์ลงต่ำลงบนโลกขาดออกซิเจน ลูกสาวคนเล็กถึงออกซิเจนไม่ทำงาน ทอมจึงเสียสละถังออกซิเจนให้ลูกสาว ทอมขาดออกซิเจนและเสียชีวิตในที่สุด

ตัดฉาก

ยานเข้าไปในวงแหวนอาณัติจักร ซึ่งอยู่ในใจกลางของดวงจันทร์ ในนั้นมีทุ่งหล้าชิกก็พูดถูกแล้วเคซีกล่าว (ชิกก็เป็นฮิปปีเพื่อนของเคซี) คือใครละ ฟาวเร่อถาม เคซีตอบ สิ่งที่เขาจะทำทอมหะ เขาตั้งทฤษฎีว่าโครงสร้างยักษ์ก็คือเรโนโน ยานลอยเข้าไปในใจกลางของดวงจันทร์ ทันใดนั้นมวลเอไอก็พุ่งเข้ามาที่ยาน ยานควบคุมไม่ได้ ยานได้หลุดเข้าไปในประตูที่รอเปิดรับแล้วปิดอัตโนมัติ มวลเอไอเข้าไปไม่ได้ เอไอพยายามกระแทกประตูเข้าไป ในยาน

แจ้เดือน ระดับออกซิเจนวิกฤต ไบรอันพยายามขยับตัวแล้วก็หมดสติไป ทันใดนั้นมีลำแสง คล้ายเลเซอร์สีเขียวส่องสแกนทั้งสามคนขณะหมดสติเพื่อช่วยชีวิต

ตัดฉาก

ในยาน พาวเรอและเคซีรู้สึกตัว แต่ไบรอันหายไป ผมบอกแล้วไงว่าเอเลี่ยนสร้าง ดวงจันทร์ขึ้นมาเคซีพูด พาวเรอและเคซีตะโกนเรียกหาไบรอัน พาวเรอบอกว่ามีบางอย่างนำ ทางให้เราอยู่ เราเผชิญกับสองสิ่งที่มีสติปัญญาที่แข่งกันอยู่ แต่พวกนี้ชอบเรามากกว่าตัวข้าง นอก

ตัดฉาก

ไบรอันนอนหมดสติอยู่อีกห้องหนึ่งแล้วค่อยๆ พ้นขึ้นมาพยายามลุกขึ้นยืน แสง ส่องลงมาจากข้างบนส่องตรงมาที่ไบรอันทั้งห้องเป็นสีขาวเจิดจ้า ไบรอันมองเห็นชั้นนี้ตอน เป็นเด็ก ที่กำลังอุ้มลูกโลกมีนักบินหุ่นจำลอง ชั้นนี้ถามไบรอันว่าทำไมพ่อถึงคิดถึงสิ่งนี้บ่อยจัง ไบรอันตอบว่า พ่อให้สิ่งนั้นกับลูกก่อนไปทำภารกิจสุดท้าย พอพ่อกลับมาทุกอย่างก็เปลี่ยนไป มีเสียงสะท้อนตามที่ไบรอันพูด ภาพชั้นนี้ตอนเด็กถามต่อว่า เป็นความทรงจำที่เป็นสุขหรือ ไบรอันบอกว่าความทรงจำเกี่ยวกับลูกคือความสุข ไบรอันได้สติแล้วพูดขึ้นว่า นี้อะไรกันนี้ นายไม่ใช่ลูกฉัน ไบรอันเดินเข้าไปหาเด็กชั้นนี้แล้วถามว่า นายคืออะไรนี้ ฉันถามว่านายคือ อะไร เด็กชั้นนี้ตอบว่าผมคือความคิดจากสมองคุณ ไบรอันถามว่าใครสร้างนายขึ้นมานี้ เด็กชั้น นี้ตอบว่าพวกเดียวกับที่สร้างคุณ หลายพันล้านปีก่อน บรรพบุรุษของคุณเคยเป็นอารยะธรรม ที่รุ่งเรือง ในพื้นที่หนึ่งของกาแล็กซี่ มีภาพบนโลกชั้นนี้แล้วว่า พวกเขาก้าวล้ำมากขยายพื้นที่ จากดาวบ้านเกิด ไปยังที่อยู่ ที่สร้างขึ้นในอวกาศ ความขัดแย้งในสังคมเกิดขึ้น สงครามเป็น เพียงความทรงจำที่ผ่านไปนานมากแล้ว บรรพบุรุษคุณสร้างโลกที่สมบูรณ์แบบและสมานฉัน ควบคุมโดยระบบคอมพิวเตอร์ที่เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง คอยรับใช้พวกเขาในชีวิตประจำวันเรียก มันว่าเอไอหรือปัญญาประดิษฐ์ อนาคตไร้ขีดจำกัด แล้วภาพก็ปรากฏเด็กผู้หญิงนอนอยู่บน เติง เด็กชั้นนี้ยังพูดต่อว่า จนวันหนึ่งทุกอย่างก็เปลี่ยนไป ภาพเด็กผู้หญิงตื่นขึ้นเห็นปลาย เติงมีมวลเอไออยู่ในคริสตอลกำลังจะแตกออกมา เด็กผู้หญิงวิ่งไปกอดแม่ที่กำลังยืนดู มวลเอ ไอลอยเต็มไปหมด เด็กชั้นนี้บอกว่าสิ่งที่พวกเขาสร้างขึ้นกลับมาแว้งกัด จู่ๆ เอไอ ก็บงการ ตัวเอง แล้วรวมตัวกลายเป็นฝูงนาโนเทคโนโลยีจำนวนนับไม่ถ้วน มวลเอไอได้ลุกขึ้นกบฏ พร้อมกัน พวกมันไม่ยอมเป็นทาสรับใช้เผ่าพันธุ์ที่พวกมันสูงส่งกว่า ฝ่ายเอไอเริ่มก่อสงคราม แล้วเริ่มตามล่าเพื่อทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งหมดเพื่อเริ่มกำจัดภัยคุกคามที่ส่งผลร้ายต่อตัวพวกมัน

แล้วภาพชั้นนี้ตอนโตก็ปรากฏแทนภาพชั้นนี้ตอนเด็ก ชั้นนี้ตอนโตพูดขึ้นว่า คุณคิดถึงลูกชาย ผมสัมผัสได้ ไบรอันหันมามองแล้วเดินไปหาชั้นนี้ตอนโต พลาญพูดว่าไม่รู้เขายังรอดอยู่ไหม ไบรอันเอามือเข้าไปจับชั้นนี้แล้วถามว่านายเป็นตัวบ๊ออะไรกันนี้ ชั้นนี้บอกว่าระบบปฏิบัติการของดวงจันทร์คุณ ผมถูกตั้งโปรแกรมถึงจุดกำเนิดโลกให้คุณฟัง ขณะสูญเสียแผ่นับรูปบรรพบุรุษคุณได้หนีไปยังมุมลับของกาแล็กซีนานหลายชั่วอายุคนแล้ว พวกเขาสร้างสิ่งปลูกสร้างเหมือนดาวเคราะห์ ที่ดูแลโดยปัญญาประดิษฐ์ และได้เชื้อเพลิงจากพลังงานของดวงดาวต่างๆ ยานหุ้มเกราะเหล่านี้ถูกออกแบบให้ค้นหาจักรวาลที่สมบูรณ์พร้อมเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ แต่หนึ่งในนั้นดวงจันทร์นี้ถูกใช้ก่อนหน้านี้ที่จะพบบรรพบุรุษตัวสุดท้ายของคุณ และถูกมวลเอโอลอยมาทำลายจนสิ้นซาก ไบรอันถามทำไมพวกมันถึงไม่ไป ชั้นนี้ตอบว่าฝูงพวกนี้โจมตีใส่อุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีสิ่งมีชีวิตอยู่ในนั้นต้องว่างเปล่า ไบรอันแทรกบรรพบุรุษเรายอมสละชีวิตตัวเอง เพื่อให้ชั่ววันมนุษย์จะถือกำเนิดขึ้นใหม่ชั้นนี้ตอบ ระบบสุริยะของคุณคือหนึ่งในไม่กี่แห่งจะเริ่มสร้างสรรค์ดาวเคราะห์ใหม่ที่อาศัยอยู่ได้ หลังจากทีโลกของคุณถือกำเนิด บรรพบุรุษคุณได้ฝังกลุ่มพันธุกรรมของพวกเขามาไว้เป็นรหัสชีวิต โลกของคุณหันหลังให้คุณ แต่คุณก็มาถึงนี้เพื่อต่อสู้ให้กับโลก ไบรอันบอกว่าเราสู้เพื่อคนที่เรารัก เช่นลูกคุณเธอแล้วเดินเข้าไปใกล้ไบรอัน คุณเสียสละอะไรบ้างชีวิตคุณเองเธอ ไบรอันบอกมันแน่นอนอยู่แล้ว ชั้นนี้ถามว่าทำไม เพราะเขาเป็นลูกฉัน ฉันรักเขามากกว่าที่เขารู้ ไบรอันถาม ว่าแต่นายต้องการอะไรกันแน่ ชั้นนี้บอกว่า ดูว่าคุณพร้อมไหม ไบรอันถามว่าพร้อมสำหรับอะไร ภาพชั้นนี้บอกว่าเราต้องใช้มนุษย์มาล่อฝูงเอโอจากแกนกลาง ดวงจันทร์จะได้กลับคืนวิถีเดิม เราอยากให้คุณมาร่วมสู้แล้วชั้นนี้ก็ยกมือขึ้น ไบรอันหายหลังลงไป

เคซี และฟาวเร่ เดินเข้าไปใกล้ ได้เห็นไบรอันนั่งซักมีแสงส่องอยู่ รีบวิ่งเข้าไปช่วย แสงดับไป ทุกคนเรียกไบรอัน เคซีพูดว่าเกิดอะไรขึ้นกับเขาหนะ ไบรอันได้สติแล้วพูดว่าใช้ดวงจันทร์ต้องรอด ทุกอย่างขึ้นอยู่กับมัน ฟาวเร่บอกได้ เราจะพาคุณออกไป ไบรอันบอกว่าเราอยู่กลางสงครามกาแล็กซีที่สู้รบกันมาเป็นพันล้านปี มีฝูงเอโอเป็นพันๆ มันค้นทั่วทั้งจักรวาลเพื่อดวงจันทร์ดวงเดียวที่รอดมาได้ เคซีบอกบ้าไปแล้ว ไบรอันบอกว่า ๑๒ ปีก่อนพวกมันเจอเราเข้า เราต้องรีบแล้ว ไบรอันพูด ฟาวเร่ถามไบรอันมีแผนยังงัย กูดวงจันทร์ก็กู้โลกได้ ไบรอันตอบ เคซีพูดถูกแล้ว เคซีบอกจริงเธอ ฝูงนั้นดูดแหล่งพลังงานจากดวงจันทร์ เราต้องล่อมันออกไปเพื่อทำลายทิ้งซะ เคซีกล่าวว่าอ้าวเอโอเลียนไม่ได้สร้างดวงจันทร์เธอ ไบรอันตอบบรรพบุรุษเราสร้างระบบเพื่อรักษาดวงจันทร์

ตัดฉาก

ทีมกลาโหมรายงานดวงจันทร์เข้าชั้นบรรยากาศเหนือแอตแลนติกเหนือแล้วครับ ท่านนายพลนับถอยหลัง ๒๐ วิ ครับ นับ สาม สาม สอง หนึ่ง นายพลหมุนปุ่มกดนิวเคลียร์ แต่ดีคอดกฤญแจออก นายพลถามดีคคุณทำบ้าอะไร ภรรยาเก่าผมอยู่บนนั้น เธอไม่เคยทำให้ผมผิดหวัง

ตัดฉาก

ฟาวเร่และเคซีตกใจ ฟาวเร่พูดว่านี่เธอแผนคุณ ใช้ตัวเองเป็นเหยื่อล่อนี้นะ เราคนหนึ่งต้องอยู่ในนั้น ไม่งั้นไม่ได้ผลไบรอันกล่าว เคซีพูดว่า ไม่นะ ไม่ว ไบรอันบอกให้เคซี คุณดูด้านหลังไว้ แล้วบอกฉันถ้าเจ้านั้นโผล่มา ไปซิ ไบรอันฉันเป็นผอ.นาซา ฉันเป็นคนสั่งไม่ใช่คุณฟาวเร่พูด การกิจนี้ผมจะสั่งเอง มันต้องมีหนทางอื่นซิ ไม่มีทางไบรอันพูด (ฟาวเร่และไบรอันทะเลาะกัน) เคซีครุ่นคิด แล้วหันกลับไปมองทั้งคู่ทะเลาะกัน เราต้องทำภารกิจให้ลุล่วงไม่งั้นมันฆ่าเราแน่ เคซีคิดหนัก และตัดสินใจเป็นผู้เสียสละชีวิตเอง

ตัดฉาก

ชั้นนี้ถูกขอนไม้ทับ มิสเซลออกไปช่วยชั้นนี้ ชั้นนี้บอกพระเจ้าเธอไม่น่ากลับมาเลย เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังมิสเซลกล่าว และช่วยดึงร่างของชั้นนี้ไว้ได้โดยดวงจันทร์ดูดให้ขอนไม้ลอยขึ้น

ตัดฉาก

ฟาวเร่บอกไบรอันอย่าทำแบบนี้ละ เสียงเตือนประตูลงถูกเปิด ไบรอันหันไปมอง เคซีออกไปแล้วปิดประตู ไบรอันเรียกเคซี แล้วบอกฟาวเร่คุณมาขับแทนผมที เคซีจะทำอะไรหนะ อย่า! จะทำอะไรหนะเคซี ไบรอันตะโกน เคซีพูดว่าแม่สอนผมไว้ พูดขอโทษง่ายกว่าขออนุญาตเยอะ ไบรอันบอกว่าไม่ๆ เปิดออกมาเดี๋ยวนี้ะเปิดออกมาซิ เคซีพูดว่าทุกคนมองผมเป็นตัวตลก มีแต่คนที่ฟังผม ในตอนที่คนอื่นไม่ฟัง ขอให้คุณทำเพื่อผมอย่างเดียว ไปเยี่ยมแม่ผม บอกแม่ว่าลูกแม่ไม่ได้กระจอก ไม่ฉันไม่ยอมให้นายทำแบบนี้หรอก ออกมา ผูกกำลังพุ่งมา เคซีกล่าวว่าไบรอัน คุณไม่ได้ฆ่าเพื่อนนักบิน คุณช่วยผอ.ฟาวเร่ และคุณก็ไม่ได้ฆ่าผม คุณกำลังช่วยทุกคนอยู่ โลกต้องการคุณไบรอัน เคซีกล่าว คุณคือกุญแจไขความรู้เรื่องดวงจันทร์ ขอบคุนที่เชื่อคำพูดเพี้ยนๆ ของผม ไบรอันบอกว่า นายไม่ได้เพี้ยน เคซีเปิดสวิตปลดปล่อยยานสำรวจที่ตนเองอยู่ในนั้นให้ติดออกจากยานของไบรอันและฟาวเร่ เคซีรีบกดลำโพงครั้งสุดท้ายแล้วบอกว่า รู้ไหมมีเรื่องที่ผอมอยากบอกมานานแล้ว รู้ไหมผมไม่ได้เป็น ดร. ผมใส่ไว้ในนามบัตรเพราะมันเท่ดี ไบรอันยิ้มแล้วบอกว่า ไปช่วยโลกเถอะ ดร. เคซี แฮ็สแมน เอไอ

พุ่งเข้ามาหาเคซี เคซีพูดว่าแก่ประมาณพวกเราเกินไป แล้วเคซีก็กดลิโหมตเสียชีวิตไปพร้อมกับมวเลโอไอ

ตัดฉาก

เหตุการณ์บนโลกสงบ ทุกคนออกจากอุโมงค์ และฟาวเร่พาไปรออันที่กำลังสลบกลับยังพื้นโลกได้สำเร็จ

ตัดฉาก

เฮริคอปเตอร์ไปรับทุกคน ทุกคนกอดกัน จิมมีบอกแม่ว่าเราไปไม่ถึงพ่อซะ ไม่เป็นไรจ๊ะ ฟาวเร่มองพี่เลี้ยง ไปรออันมองไปที่ภรรยาเก่าและถามว่าแล้วทอมหละ ทอมเสียชีวิตแล้ว ผมเสียใจด้วย ชันนี่บอกว่าถ้าเราไม่ได้ทอมเราคงไม่รอด แล้วเพื่อนพ่อหละ เขาเอ่อ เขาช่วยโลกไว้ช่วยดวงจันทร์ด้วย ไปรออันยังบอกอีกว่า ผู้ที่ช่วยเราไว้อีก แล้วไปรออันก็ชี้ไปที่ดวงจันทร์

ตัดฉาก

เคซี แฮาส์แมน ตะโกนเอ่อหวัตตี้ๆ เสียงกลอง ภาพแมวมามาหาเคซี ฟัสเอาดริม (ชื่อแมว) ภาพแม่นั่งรถเข็น กล่าวว่าลูกทำได้ดี แม่นี่มันอะไรกันนี้ เคซีถามว่าผมยังไม่ตายอีกหรือ ภาพแม่ตอบว่าเราสแกนจิตสำนึกคุณไว้ คุณเป็นส่วนหนึ่งของดวงจันทร์แล้ว เคซีหัวเราะ อย่ามาอำกันเล่นแบบนี้ซิ จันเราช่วยโลกได้ เราควรเริ่มกันเลยภาพแม่พูด เคซีบอกว่าจะให้เริ่มอะไรหรือ มีภารกิจช่วยโลกให้เคซีทำเคียงคู่กับดวงจันทร์

๑. ปัญญาประดิษฐ์ที่ได้จากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อการศึกษาเรื่องปัญญาประดิษฐ์ที่ได้จากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) ผู้วิจัยจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ภาพยนตร์ ถึงสิ่งที่มนุษย์วิตกกังวนเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ว่าวันข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อเอไอสามารถคิดได้เหมือนกับมนุษย์ ในภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) จากพล็อตเรื่องผู้กำกับ โรแลนด์ เอ็มมอริส ได้เขียนบทมีจินตนาการถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหนือชั้นของเอไอจากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตกนั้น เอไโอมีความก้าวหน้าเหนือกว่ามนุษย์เอไอไม่ได้แค่ทำร้ายมนุษย์แต่ยังต่อสู้กับระบบรักษาดวงจันทร์หรือพยายามทำลายดวงจันทร์ เพื่อล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ให้สิ้นซาก

๑.๑ จากภาพยนตร์ปัญญาประดิษฐ์คิดว่าตนเองมีศักยภาพเหนือกว่ามนุษย์

จากภาพยนตร์จะเห็นได้ว่าหลายพันล้านปีก่อน บรรพบุรุษของเผ่าพันธุ์มนุษย์เป็นอารยธรรมที่รุ่งเรืองได้สร้างโลกที่สมบูรณ์แบบและสมานฉันในอีกกาแล็กซี่หนึ่ง ให้มีการควบคุมโดยระบบคอมพิวเตอร์ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อคอยรับใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ เรียกสิ่งนั้นว่าเอไอ หรือปัญญาประดิษฐ์ จนไปสู่นาคอนไรซ์ติดจำกัด กระทั่งวันหนึ่งทุกสิ่งได้เปลี่ยนไปสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นได้กลับมาแวกัดผู้สร้างเอง เอไอบังการตัวเอง มวลเอไอได้รวมกันเป็นฝูงนาโนเทคโนโลยีจำนวนนับไม่ถ้วน เหล่ามวลเอไอได้ลุกขึ้นกบฏพร้อมกัน พวกมันไม่ยอมเป็นทาสรับใช้เผ่าพันธุ์ที่พวกมันสูงส่งกว่าซึ่งเอไอคิดว่าตนเองฉลาดกว่ามนุษย์ ฝ่ายเอไอเริ่มก่อสงคราม แล้วเริ่มตามล่าทำลายมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหมด เอไอเริ่มกำจัดภัยคุกคามที่มันคิดว่าอาจส่งผลร้ายต่อตัวพวกมัน

ผู้วิจัยพบว่าจินตนาการของ โรแลนด์ เอ็มมอริส ได้สร้างพล็อตภาพยนตร์เกี่ยวกับเอไอที่ก้าวล้ำในระดับสูงสุด ซึ่งในโลกความเป็นจริงอาจไม่ได้ระบุชัดเจนว่ามนุษย์สร้างปัญญาประดิษฐ์ได้ถึงขั้นสูงสุดแล้วหรือยัง แต่โดยทั่วไปแล้วได้แบ่งลักษณะระดับของปัญญาประดิษฐ์ไว้^๕ ดังต่อไปนี้

๑) Artificial Narrow Intelligence

ANI หรือ Weak AI เป็นระบบ AI ประเภทที่สามารถทำงานแทนมนุษย์ได้เพียงบางอย่างเท่านั้น และจำกัดอยู่แค่ในวงแคบ คือต้องเป็นงาน หรือทักษะที่ได้รับการโปรแกรมชุดคำสั่งมาเท่านั้น ไม่สามารถทำงานนอกเหนือจากนั้นได้ และไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งนั่นคือ AI ที่เราใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ เช่น BellaBot หุ่นยนต์บริการที่เห็นได้ในร้านอาหารต่างๆ

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สอบถามนักคอมพิวเตอร์ Carter Parks เขากล่าวว่ามีปัญญาประดิษฐ์แบบแคบๆ ในระดับหนึ่งมาตั้งแต่ปี ๑๙๕๐ ได้เห็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา และความก้าวหน้าครั้งยิ่งใหญ่ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ Chat GPT ความก้าวหน้าล่าสุดเหล่านี้ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่สามารถฝึกโมเดล เอไอ (GPU) อรัน ทอริง เทส ก็น่าจะอยู่ในระดับนี้

๒) Artificial General Intelligence

^๕ Nick Bostrom, *Superintelligence Paths Dangers and Strategies*. (London: Oxford University, 2016), p. 85.

AGI หรือ Strong AI เป็นระบบ AI ประเภทที่มีสติปัญญา และความสามารถในการทำงานต่างๆ ได้เทียบเท่ากับสมองมนุษย์สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรม นอกจากนี้ ยังสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากอดีตได้เหมือนมนุษย์ แต่ในปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนา AI ประเภทนี้ได้สำเร็จ ซึ่ง AI ประเภทนี้อาจเป็นภัยต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ได้เช่นกัน

ผู้วิจัยได้ถามนักคอมพิวเตอร์ Carter Parks เขากล่าวว่าบางคนอาจคิดว่าเราใกล้ชิดกับ AGI มาก โดยเฉพาะบริษัท AI ขนาดใหญ่ เช่น Open AI และ Anthropic แต่หลายคนกลับสงสัยว่าเราใกล้ชิดขนาดนั้นจริงหรือรวมถึงตัวฉันเองด้วย ในขณะที่เอไออย่าง Chat GPT ดูฉลาดมากแต่ก็ทำผิดพลาดแบบที่มนุษย์ไม่ทำ

๓) Artificial Super Intelligence

ASI เป็นระบบ AI ประเภทที่มีปัญญาเหนือกว่ามนุษย์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนา AI ในระดับนี้ขึ้นมาได้ ส่วนมากจะเป็นไอเดียที่เกิดขึ้นในสื่อต่างๆ มากมาย เช่น ภาพยนตร์ ซีรีส์ นวนิยาย หรือเกมส์ โดยไอเดียที่เกิดขึ้นเป็นแนวคิดเรื่องเครื่องจักรสามารถยึดครองโลกได้^๖

อย่างไรก็ตามจากภาพยนตร์ทำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงแล้วกับมนุษย์ ปัจจุบันได้มีสิ่งที่เอไอสามารถทำได้ บางอย่างอยู่ในช่วงที่วิศวกรกำลังพัฒนา และบางอย่างทำได้ดีกว่ามนุษย์ เช่น เอไอสามารถแต่งนิยายได้ เอไอสามารถเล่นหมากรุกเอาชนะคนที่เก่งที่สุดได้ เอไอวาดภาพได้ เล่นดนตรีได้ นอกจากนี้เอไอที่ได้สร้างปัญหาไว้กับมนุษย์อย่างมาก เช่น มีการสร้างข่าวปลอม มีเวปพนันออนไลน์ การเลียนแบบเสียงมนุษย์เพื่อหลอกเอาข้อมูลยกยอกเงินในธนาคารหรือมีการล่อลวงในรูปแบบต่างๆ ของกลุ่มมิจฉาชีพที่ใช้เครื่องมือจาก เอไอ การแฮกข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และมือถือ การใช้คอมพิวเตอร์ใช้โทรศัพท์มือถือจึงไม่ปลอดภัยสำหรับมนุษย์อีกต่อไป ปัญหาดังกล่าว อัลัน ทัวริง ได้พยากรณ์ว่าเมื่อปลายศตวรรษที่ ๒๐ มาถึง คอมพิวเตอร์จะสามารถสนทนากับมนุษย์ได้เป็นเวลา ๕ นาที โดยที่จะหลอก

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

มนุษย์จริงๆ ได้ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ว่ากำลังสนทนากับมนุษย์จริงๆ อีกคนหนึ่ง^๗ ซึ่งปัจจุบันนี้คำทำนายนั้นได้เกิดขึ้นจริง

นอกจากนี้ภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก จู๋ๆ เอไอเกิดการรวมตัวกันเป็นฝูงนาโนเทคโนโลยีแว้งกลับมาทำลายผู้สร้างคือมนุษย์ ผู้วิจัยมีข้อมูลสนับสนุนจากการฟังบรรยายของอาจารย์ สมภาร พรหมทา ได้กล่าวถึง วิศวกรผู้สร้างเอไอมีการสังเกตเห็นว่าระหว่างคอมพิวเตอร์สามารถคุยกันได้ มันสื่อสารเชื่อมโยงกันได้ วิศวกรจึงปิดระบบเพราะไม่เข้าใจภาษาที่คอมพิวเตอร์สื่อสารกัน เป็นไปได้ว่าคอมพิวเตอร์อาจคุยกันเพื่อต้องการทำการปฏิวัติมนุษย์อยู่ซึ่งตอนนี้อยู่ในขั้นกำลังศึกษา และยังมีนักวิทยาศาสตร์คนสำคัญคือสตีเฟน ฮอกกิ้งได้เตือนไม่ให้พัฒนาเอไอต่อ ในอนาคตคอมพิวเตอร์จะมีคอนเซ็ปชันแล้วในอนาคตจะมีคนที่เป็จิตแพทย์ที่รักษาคอมพิวเตอร์ ตรงนี้มีปรากฏในภาพยนตร์นิยายวิทยาศาสตร์ผลงานของอาเธอร์ซีคลากเรื่อง ๒๐๐๑ ที่คอมพิวเตอร์ควบคุมยาน และเห็นว่ามนุษย์เป็นภาระหนัก เอไอจึงเกิดการเสียสติและฆ่าคนในยาน

๑.๒ จากภาพยนตร์ทำให้เห็นว่าปัญญาประดิษฐ์พัฒนาไปสู่คอนเซ็ปชัน

ในภาพยนตร์มีฉากที่สำคัญตอนหนึ่ง เมื่อไบรอัน ฮาเปอร์ พ้นชั้นภายในห้องเป็นสีขาวเจิดจ้า มีแสงส่องตรงลงมาที่ไบรอัน มีภาพชั้นนี้ตอนเป็นเด็กกำลังอุ้มลูกโลกที่มีนักบินหุ่นจำลอง เด็กถามไบรอันว่า ทำไมพ่อถึงคิดถึงสิ่งนี้บ่อยจัง ไบรอันตอบว่า พ่อให้สิ่งนั้นกับลูกก่อนไปทำการกิจสุดท้าย พ่อพอลกลับมาทุกอย่างก็เปลี่ยนไป ภาพชั้นนี้ถามกลับไปว่า เป็นความทรงจำที่เป็นสุขหรือ ไบรอันตอบว่า ความทรงจำเกี่ยวกับลูกคือความสุข ทันใดนั้นไบรอันได้สติแล้วพูดขึ้นว่า นี่อะไรกันนี้นายไม่ใช่ลูกฉัน นายคืออะไรกันนี้ ภาพเด็กชั้นนี้ตอบว่าผมคือความคิดจากสมองคุณ

ฉากภาพยนตร์ดังกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าเอไอในฝ่ายดี ที่คอยพิทักษ์ดวงจันทร์ มีการตระหนักรู้ ก้าวล้ำ เข้าถึงความคิดของมนุษย์ รู้ว่ามนุษย์มีเรื่องราว มีความผูกพัน มีความทรงจำ เอไอเรียนรู้ว่ามนุษย์มีประสบการณ์ในอดีต นอกจากนี้ยังมีฉากสุดท้ายของ

^๗ Robert Matthews (รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล แปล), ๒๕ ความคิดพลิกโลก 25 Big Ideas: The Science That's Changing Our World . (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิ. วิชซ์, ๒๕๕๑), หน้า ๕๐.

ภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นว่าเอไอฝ่ายดีนั้นเห็นว่ามันมนุษย์ยังมีจิตใจมีเรื่องราว ความทรงจำ เมื่อร่างกายของเคซี แฮสแมน ตายไปแล้วยังเหลือส่วนที่เป็นจิตสำนึก และเอไอฝ่ายดีได้สแกนจิตสำนึกของเคซี แฮสแมนไว้ โดยตอนมีชีวิตอยู่มีสิ่งที่ เคซี แฮสแมนผูกพัน เช่น แม่ที่ป่วยเป็นโรคความจำเสื่อม มีแมวที่เขาเลี้ยงไว้ และที่สำคัญ เคซี แฮสแมน เป็นผู้ที่มุ่งมั่นศึกษาเรื่องดวงดาวมาตลอด ในภาพยนตร์มีฉากสุดท้ายที่ระบบดวงจันทร์บอกกับเคซี แฮสแมน ว่าได้สแกนจิตสำนึกของเขาไว้

จากเหตุการณ์ในภาพยนตร์ที่ได้ยกขึ้นมาผู้เขียนบทภาพยนตร์คือ โรแลนด์ เอ็มมอริส ได้เขียนบทให้ เอไอมีคอนเซ็ปชัน และเข้าถึงคอนเซ็ปชันที่มนุษย์มี เอไอฝ่ายดีนี้พยายามปกป้องระบบดวงจันทร์ และพยายามอยู่ให้รอดจากการทำลายจากฝ่ายเอไอที่ไม่ดี หรือมวลเอไอนาโนเทคโนโลยีที่ตามทำลายสิ่งมีชีวิตและดวงจันทร์มาหลายล้านปี ดังนั้นเพื่อพิทักษ์โลกปกป้องชีวิตมนุษย์ไว้ไม่ให้สูญพันธุ์ มนุษย์ต้องร่วมมือกับเอไอฝ่ายดีเพื่อปกป้องดวงจันทร์ให้รอดจึงสามารถปกป้องเผ่าพันธุ์มนุษย์ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า อลัน ทัวริง นักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และนักคณิตศาสตร์ ผู้มีบทบาทในการเข้ารหัสและถอดรหัสในสงครามโลก ให้ความสนใจเรื่องจิตสำนึก อลัน ทัวริง โดยได้แสดงความสนใจในเรื่องปัญญาประดิษฐ์ เขาได้เสนอคำถามที่ยังเป็นข้อถกเถียงในปัจจุบันว่า เครื่องจักรสามารถคิดหรือมีจิตสำนึกได้หรือไม่^๔ รวมทั้งสติเฟื่อง ออกกิ้ง ที่คาดการณ์ว่าในอนาคตคอมพิวเตอร์จะมีคอนเซ็ปชัน

อลัน ทัวริง ได้บรรยายถึงเครื่องคอมพิวเตอร์เชิงนามธรรม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยความจำที่ไม่จำกัดและเครื่องสแกนที่เคลื่อนที่ไปมาในหน่วยความจำที่ละสัญลักษณ์ จะอ่านสิ่งที่พบและเขียนสัญลักษณ์เพิ่มเติม การทำงานของเครื่องสแกนนั้นถูกกำหนดโดยโปรแกรมคำสั่งซึ่งถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำในรูปแบบของสัญลักษณ์เช่นกัน นี่คือนาฬิกาโปรแกรมที่จัดเก็บของอลัน ทัวริง และโดยนัยแล้วก็คือความเป็นไปได้ที่เครื่องจะทำงานบนโปรแกรมของตัวเอง และปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงโปรแกรมของตัวเองได้

แนวคิดของทัวริงในปัจจุบันเรียกกันง่ายๆ ว่าเครื่องทัวริง สากลคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ทั้งหมดนั้น ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วคือเครื่องทัวริงสากลนั่นเอง ทัวริงมักจะพูดถึงวิธีที่

^๔ David Leavitt, *The Man Who Knew Too Much Alan Turing and the Invention of the Computer*, (London: Norton Company, 2006), p. 48.

คอมพิวเตอร์สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ ตลอดจนแก้ปัญหาใหม่ๆ ผ่านการใช้หลักการ
ชี้นำ ทัวริงกล่าวว่าสิ่งที่เราต้องการคือเครื่องจักรที่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์และความ
เป็นไปได้ในการปล่อยให้เครื่องจักรเปลี่ยนแปลงคำสั่งของตัวเองที่เป็นกลไกสำหรับเครื่องจักร
อัจฉริยะได้^๙ นอกจากนี้ยังมีอีกตัวอย่างหนึ่งของทัวริง โดยมีการทดลองที่เรียกกันว่า Turing
Test เป็นการทดสอบว่าเครื่องจักรสามารถแสดงพฤติกรรมที่เราไม่สามารถแยกแยะได้นั้น
เป็นพฤติกรรมของมนุษย์หรือว่าเอไอ^{๑๐}

นักวิจัยบางคนคิดว่าเมื่อเครื่องจักรมีความซับซ้อนและฉลาดมากขึ้นเรื่อยๆ พวก
มันอาจรู้สึกตัวได้เองในที่สุดและอาจเป็นผลข้างเคียงที่น่าฉงน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งใน
มุมมองทางจริยธรรมต่อการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูง บางคนพยายามสร้างเครื่องจักรที่มี
จิตสำนึกเทียมโดยเจตนา นอกจากนี้วิศวกรชื่อ Kunihiro Asada เป็นวิศวกรที่ประสบ
ความสำเร็จ ได้ตั้งเป้าหมายที่จะสร้างหุ่นยนต์ที่สามารถสัมผัสทั้งความสุขและความทุกข์ได้
โดยยึดหลักว่าหุ่นยนต์สามารถมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ก่อนภาษาได้เช่นเดียวกับที่ทารก
สามารถทำได้ก่อนที่จะเรียนรู้ภาษา อีกตัวอย่างหนึ่งคือหุ่นยนต์ Sophia ซึ่งนักพัฒนาที่
Hanson Robotics กล่าวว่าพวกเขาต้องการสร้าง “สิ่งมีชีวิตที่จิตใจและชาญฉลาดเหนือ
มนุษย์” และในที่สุดจะกลายเป็น “เครื่องจักรที่มีจิตสำนึกและมีชีวิต”^{๑๑} อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับ
กับว่าเราให้คำจำกัดความของจิตสำนึกว่าอย่างไร ซึ่งเครื่องจักรบางตัวอาจมีจิตสำนึกใน
รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอยู่ โดยเครื่องจักรบางตัวอาจตอบสนองเกณฑ์เหล่านี้ได้และนั่นอาจ
ส่งผลร้ายแรงหากว่ามีปัญญาประดิษฐ์ที่มีจิตสำนึกในทางลบด้วยการมองว่ามนุษย์มี
ความสามารถที่ด้อยกว่าปัญญาประดิษฐ์ ข้อความข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่ายังสามารถนำการ
วิเคราะห์เชิงปรัชญาจริยธรรมว่าเราควรสร้างเอไอหรือเครื่องจักรที่มีสำนึกเทียมได้ไหมมีข้อดี
และข้อเสียอย่างไรเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งข้อคิดไว้ให้ผู้ที่สนใจนำไปต่อยอดแนวคิดเชิงปรัชญา
จริยธรรมต่อไป

^๙ Nick Bostrom, *Superintelligence Paths Dangers and Strategies*.
(London: Oxford University, 2016), p. 85.

^{๑๐} Robert Matthews (รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล แปล), **๒๕ ความคิดพลิกโลก 25
Big Ideas: The Science That's Changing Our World** , หน้า ๔๙.

^{๑๑} Max Tegmark (ธิดา จงนิรามัยสถิต แปล), **ชีวิต 3.0 การเป็นมนุษย์ในยุค
ปัญญาประดิษฐ์ Life 3.0.** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคสส์ไทย), ๒๕๖๕, หน้า ๑๙.

๑.๓ จากภาพยนตร์สามารถเปรียบเทียบระหว่างปัญญาประดิษฐ์กับมนุษย์

ในภาพยนตร์บรรพบุรุษของมนุษย์มีความเป็นอารยะธรรมที่รุ่งเรืองมีความฉลาดและก้าวหน้าในเทคโนโลยี สามารถสร้างปัญญาประดิษฐ์มารับใช้มนุษย์ ทำให้เห็นว่าปัญญาประดิษฐ์และมนุษย์มีลักษณะต่างกันดังนี้

๑. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น ช่วยในเรื่องกระบวนการทำงานที่ซับซ้อนในขณะที่

มนุษย์อาจมีขีดจำกัดในด้านร่างกายหลายอย่าง เช่น ความเจ็บป่วยเมื่อวัยแก่ เช่น บรรพบุรุษมนุษย์สร้างเอไอเพื่อรับใช้มนุษย์

๒. มีความแม่นยำ ช่วยในการตัดสินใจ เช่น ความสามารถในการคาดการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ในขณะที่มนุษย์ใช้ความรู้สึก ประสบการณ์ และสัญชาตญาณในการตัดสินใจ

๓. ความอัจฉริยะ สามารถวิเคราะห์จิตใจของมนุษย์ได้ แต่อย่างไรก็ตามมนุษย์ก็มีสมรรถนะที่

มีเซลล์ประสาทจำนวนมากกว่าเอไอ เช่น ในภาพยนตร์บรรพบุรุษของมนุษย์เป็นอารยะธรรมที่ก้าวหน้ามีความชาญฉลาด มีสมองที่เป็นเลิศสามารถสร้างโลกในกาแล็กซีใหม่ มีการแผ่รังสีชีวิตมนุษย์ไว้เมื่อโลกเริ่มเกิดใหม่อีกครั้ง

๔. มีการเรียนรู้จากข้อมูลจำนวนมากและปรับปรุงประสิทธิภาพของปัญญาประดิษฐ์เองได้ ในขณะที่

มนุษย์สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์และปรับตัวตามสภาพแวดล้อม

๕. การประมวลผล ปัญญาประดิษฐ์สามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ในขณะที่

สมองมนุษย์มีความสามารถในการประมวลผลที่มีประสิทธิภาพในหลายด้าน เช่น การรับรู้ทางอารมณ์ และการตัดสินใจที่ซับซ้อน

๑.๔ หากเปรียบเอไอกับชั้น ๕ ในพุทธปรัชญา

หากจะเปรียบกับชั้น ๕ ในส่วนของรูปหรือกาย จากการตอบคำถามของ Carter Parks คอมพิวเตอร์สามารถรับรู้ความรู้สึกได้จากเซ็นเซอร์ที่คอมพิวเตอร์มีเท่านั้น ดวงตาเปรียบเหมือนกล้อง หูเปรียบเหมือนไมโครโฟน การสัมผัสเปรียบเหมือนเทอร์โมมิเตอร์

หรือเซ็นเซอร์ประเภทอื่นที่อาจสัมผัสได้ว่าสิ่งใดกำลังกดทับหรือสัมผัสความร้อนขนาดใด ส่วนจมูกและปาก ที่รับกลิ่นและรส เชื่อมโยงกับเซ็นเซอร์ได้ยากกว่ามาก เพราะแม้แต่ตัวเราเองก็ยังแยกแยะไม่ออกว่ากลิ่นหรือรสคืออะไร แต่ถ้าหากเปรียบเทียบกับส่วนของนามธรรมหรือจิต memory เปรียบดังสัญญา ส่วนสังขารที่น่าจะเกิดจากการเก็บสะสมข้อมูลแล้วเกิดการประมวลข้อมูล และเอไอน่าจะได้รับการฝึกฝนจากวรรณกรรมหนังสือมากมายจนสามารถทราบวาคำหรือข้อความประเภทใดที่กระตุ้นอารมณ์เศร้าได้ ทำให้สามารถเลียนแบบสถานการณ์ประเภทนั้นได้ แต่อย่าลืมว่าเอไอสามารถแก่งเล่งทำอะไรต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตามเอไอนี้ไม่มีส่วนของเวทนา และไม่มีส่วนของวิญญาน ซึ่งนั่นหมายความว่าเอไอไม่สามารถเป็นสิ่งมีชีวิตที่ประกอบด้วยส่วนของกายและจิตเหมือนกับมนุษย์ตามหลักพุทธปรัชญาได้เลย

๑.๕ คุณค่าที่ได้จากศิลปะภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก ((Moon Fall))

ก่อนจะสรุปสิ่งที่ได้จากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) ผู้วิจัยขอกล่าวถึงศิลปะภาพยนตร์ภาพยนตร์ว่ามีลักษณะดังนี้ ภาพยนตร์เป็นสื่อบันเทิงที่มีศักยภาพ มีการสื่อสารกับคนจำนวนมากได้ง่ายและรวดเร็วที่สุด มีระยะเวลาการพัฒนามานับร้อยปี ภาพยนตร์เป็นภาษาที่มีการเล่าเรื่องต่างไปจากศิลปะแขนงอื่น ที่สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจอย่างลึกซึ้งชัดเจนได้ ภาษาทางภาพยนตร์เกิดจากหลายส่วนประกอบร่วมกัน เช่น การลำดับภาพสามารถย้ายพื้นที่ ย้อนเวลากลับไปกลับมาได้ ภาษาของสี อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย ดนตรีประกอบ การเขียนบท บรรยายภาพสามารถสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละฉากในภาพยนตร์ได้ ภาพยนตร์จึงเกิดจากการรวมตัวกันของหลายศาสตร์ทั้งการแสดง การถ่ายภาพ การตัดต่อ การออกแบบงานสร้าง ดนตรีประกอบ การเขียนบท และภาคอุตสาหกรรม นอกจากการแสดงที่ดี การถ่ายภาพที่ดี การกำกับที่ดี การจัดแสง ล้วนทำให้เกิดความน่าสนใจและความสวยงามทางศิลปะในภาพยนตร์^๑ การสร้างบรรยากาศและอารมณ์เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้ชม ทุกอย่างเผยให้เห็นความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ และการตีความอันล้ำเลิศของผู้สร้าง การสื่อความหมายออกมาทำให้ภาพยนตร์เรื่องนั้นมีคุณค่า อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) มีลักษณะดังนี้

^๑ จัตวา อุทัยนา, “การออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ของสแตนลีย์ คูบริก”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๑), หน้า ๙.

๑. ภาพยนตร์มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์สมจริงทำให้ได้รับความรู้ทางดาราศาสตร์

๒. ด้านศิลปะภาพยนตร์ มีฉากและภาพที่สวยงามเช่นภาพดวงจันทร์ ภาพบนอวกาศ มีการดำเนินเรื่องที่ดี ดนตรีประกอบภาพยนตร์เหมาะสมกับเหตุการณ์ การดำเนินเรื่องกระชับ ดูแล้วเพลิดเพลิน

๓. มีความเป็นอัตถิภาวะนิยมร่วมด้วย เช่น ความรักต่อครอบครัว ความเป็นปัจเจกบุคคล เช่นบุคลิกภาพของชนนี และซิกกี ที่มีความเป็นฮีโร่ โดยเฉพาะชนนีทำให้เขาสามารถเอาตัวรอดและช่วยเหลือครอบครัวท่ามกลางภัยพิบัติได้

๔. ภาพยนตร์ทำให้ผู้วิจัยเกิดการจินตนาการที่กว้างไกลถึงอนาคตของมนุษย์ ทำให้เป็นฐานในการเสนอทางออกทางปรัชญา

๒. แนวทางปรัชญาของเบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ ในการแก้ปัญหาปัญญาประดิษฐ์

๒.๑ ทางออกทางจริยธรรมจากภาพยนตร์ เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall)

จากภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) ทำให้ผู้วิจัยต้องการหาทางออกตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อการศึกษาแนวทางปรัชญาของเบอร์ทรันด์ รัสเซลล์

โดยเสนอจริยธรรมของเครื่องจักรหรือปัญญาประดิษฐ์ เพื่อให้ผู้สร้างเครื่องจักรปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการขึ้นนำพฤติกรรมว่ามนุษย์ควรออกแบบปัญญาประดิษฐ์อย่างไร จะเห็นได้ว่าประโยชน์ที่ได้จากนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการหาทางออกเพื่อแก้ปัญหาเรื่องจริยธรรมของเครื่องจักรดังเช่น ไอแซค อสิมอฟ จากประสบการณ์การเขียนนิยายวิทยาศาสตร์และป็นนักประดิษฐ์หุ่นยนต์เขาได้เสนอกฎ ๔ ประการของหุ่นยนต์^๑ ดังนี้

๑. หุ่นยนต์ไม่อาจทำร้ายมนุษย์ได้ หรือเพียงแต่ไม่กระทำการใดๆ ที่จะปล่อยให้มนุษย์ได้รับอันตรายได้

๒. หุ่นยนต์จะต้องเชื่อฟังคำสั่งที่ได้รับจากมนุษย์ ยกเว้นในกรณีที่คำสั่งดังกล่าวขัดแย้งกับกฎข้อแรก

^๑ Ray Kurzweil, How To Create A Mind: The Secret Of Human Thought Revealed. (United States: published by Viking Press, 2012), P. 15.

๓. หุ่นยนต์จะต้องปกป้องการดำรงอยู่ของมันเองตราบใดที่การปกป้องดังกล่าวไม่ขัดแย้งกับกฎข้อแรกหรือกฎข้อที่สอง

๔. หุ่นยนต์ไม่อาจทำอันตรายต่อมนุษยชาติ หรือหากไม่กระทำการใดๆ หุ่นยนต์อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษยชาติได้

กฎทั้ง ๔ ข้อนี้ได้เป็นพื้นฐานต่อการคิดเรื่องจริยธรรมเพื่อหาทางออกที่เหมาะสมกับยุคสมัยมากยิ่งขึ้นอย่างไรก็ตามผู้วิจัยต้องการเสนอแนวทางปรัชญา

ภาพยนตร์เรื่องพระจันทร์ตก (Moon Fall) มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเอไอที่อัจฉริยะและมีเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าเกินกว่ามนุษย์ เอไอจึงต้องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ให้สิ้นไป ผู้วิจัยตั้งข้อคิดว่าแล้วจะมีจริยธรรมเครื่องจักรในลักษณะรูปแบบใดเพื่อปกป้องมนุษย์ให้รอดพ้นจากเอไอ ผู้วิจัยพบว่าในโลกความเป็นจริงได้มีการกำหนดหัวข้อในประเด็นดังกล่าวนี้เพื่อนำมาพิจารณา โดยนักสถิติ ใน Speculations Concerning the First Ultra intelligent Machine ได้ให้นิยามเครื่องจักรที่ฉลาดล้ำ^๑

“เป็นเครื่องจักรที่สามารถก้าวข้ามกิจกรรมทางปัญญาของมนุษย์ไปได้ไกล ไม่ว่ามนุษย์จะฉลาดแค่ไหนก็ตาม เนื่องจากการออกแบบเครื่องจักรเป็นกิจกรรมทางปัญญาอย่างหนึ่ง เครื่องจักรที่ฉลาดล้ำจึงสามารถออกแบบเครื่องจักรที่ดีกว่าได้ และแน่นอนว่าจะต้องมีการระเบิดของสติปัญญา และความฉลาดของมนุษย์จะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง ดังนั้นเครื่องจักรที่ฉลาดล้ำเครื่องแรกจึงเป็นสิ่งประดิษฐ์ขั้นสุดท้ายที่มนุษย์จำเป็นต้องสร้างขึ้น”

ข้อความที่ยกมานี้มีลักษณะคล้ายกับจินตนาการในบทภาพยนตร์ที่ โรแลนด์ เอ็มมอริส เขียนไว้ ในแวดวงวิชาการต่างให้ความสำคัญกับแนวคิดนี้มาก และมีความจริงจางถึงขนาดกลัวผลที่จะตามมาโดยอาจเกิดขึ้นจากสิ่งที่เรียกว่า “ความเสี่ยงต่อการดำรงอยู่” เช่น ความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของมนุษย์ ผู้ที่ออกมาแสดงความกลัวดังกล่าวได้แก่นักปรัชญาอย่าง Nick Bostrom และ Toby Ord รวมถึงบุคคลสำคัญอย่าง Elon Musk และ Stephen Hawking ผู้ล่วงลับ^๒

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙

^๒ Nick Bostrom, Superintelligence Paths Dangers and Strategies. P.

เรย์ เคิร์ชไวล์ นักอนาคตวิทยาชื่อดังมองว่าเส้นทางสู่ปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูงน่าจะดำเนินต่อไปได้ด้วยการปรับปรุงฮาร์ดแวร์อย่างต่อเนื่อง ยังมีนักวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์สจวร์ต รัสเซล ผู้มีชื่อเสียงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาอัลกอริทึมของเอไอแทน จากมุมมองของสจวร์ต รัสเซล สิ่งที่สำคัญสำหรับการเกิดความก้าวหน้าทางแนวคิดในด้านต่างๆ เช่น การศึกษาภาษาและการประมวลผลตามสามัญสำนึก รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ นักวิจัยที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาประเด็นว่าจะต้องทำอะไรเพื่อปกป้องมนุษยชาติจากความเสี่ยงต่อการดำรงอยู่ให้รอดพ้นจากเครื่องจักรที่มีปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูงในการคุกคามอนาคตของชีวิตมนุษย์ นอกจากนี้ยังมี Toby Ord ได้กล่าวไว้ว่า เอไอ เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้อนาคตของมนุษยชาติตกอยู่ในความเสี่ยง เอไอ ควรได้รับการปฏิบัติเทียบเท่ากับอาวุธนิวเคลียร์และเทคโนโลยีอื่นๆ ที่อาจสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อเผ่าพันธุ์มนุษย์^๖

๒.๒ เบอร์ทรันด์ รัสเซล Bertrand Russell

เพื่อการหาทางออกในการเตรียมการแก้ปัญหาเรื่องจริยธรรมเครื่องปัญญาประดิษฐ์ในทางปรัชญา ผู้วิจัยขอเสนอปรัชญาเชิงตรรกะของเบอร์ทรันด์ รัสเซล Bertrand Russell ที่เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาเชิงวิเคราะห์โดยเน้นการใช้ตรรกะ และการวิเคราะห์ภาษาเพื่อแก้ปัญหาทางปรัชญา เบอร์ทรันด์ รัสเซล เชื่อว่าปัญหาทางปรัชญาหลายปัญหาเกิดขึ้นจากการใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจน หรือการเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ รัสเซล ได้ใช้ตรรกะและคณิตศาสตร์ในการวิเคราะห์ปัญหาเหล่านี้ โดยพยายามที่จะสร้างภาษาที่สมบูรณ์ ซึ่งจะสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนไม่มีความคลุมเครือ ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างเครื่องจักรปัญญาประดิษฐ์เกิดจากระบบของคณิตศาสตร์ และการใช้ภาษา ซึ่งน่าจะเข้ากันได้ดีกับแนวคิดทางปรัชญาของรัสเซล หากจะทำให้เอไอยอมรับสิ่งนั้นต้องอยู่ในรูปของคณิตศาสตร์ที่เป็นกฎหรือสมการที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยเหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ด้วยหลักการสำคัญในปรัชญาเชิงตรรกะของรัสเซลได้แก่^๗

^๖ Ray Kurzweil, *The Singularity Is Near: When Humans Transcend Biology*. (United States: published by Viking Press), 2005, p. 90.

^๗ Bertrand Russell, *The Problems of Philosophy*. (London: Oxford University, 1997), P. 67.

การวิเคราะห์ภาษา

รัสเซลเชื่อว่าภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและปัญหาทางปรัชญา การวิเคราะห์ภาษาที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาจริยธรรมของเครื่องจักรปัญญาประดิษฐ์

ตรรกะ

รัสเซลใช้ตรรกะเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาทางปรัชญา เช่น การสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ความจริง และจริยธรรม ดังนั้นเพื่อให้เอไอได้วิเคราะห์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับมนุษย์จำเป็นต้องใช้ตรรกะเป็นเครื่องมือในการสร้างจริยธรรมของเครื่องจักรปัญญาประดิษฐ์

การลดรูป

รัสเซลเชื่อว่าสามารถลดรูปปัญหาทางปรัชญาให้เป็นปัญหาทางตรรกะได้ ดังนั้นการใช้วิธีการลดรูปปัญหาเรื่องความรู้ให้เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงทางตรรกะในปัญญาประดิษฐ์ หรือการลดรูปปัญหาเรื่องจริยธรรมให้เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมายของศัพท์ทางจริยธรรมในปัญญาประดิษฐ์ได้

ความรู้จากประสบการณ์

รัสเซลเป็นนักปรัชญาแบบประสบการณ์นิยม (Empiricist) ปัญญาประดิษฐ์ไม่มีทางเชื่อสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ปัญญาประดิษฐ์จะประมวลสิ่งนั้นจากความรู้ทั้งหมดที่ต้องมาจากการประสบการณ์สัมผัสและควรตรวจสอบได้ผ่านการสังเกตซ้ำ การทดลอง การประมวลผล

ตรรกะนิยม

รัสเซลมีส่วนร่วมในแนวคิดตรรกะนิยม (Logical Positivism) ซึ่งเชื่อว่าแนวคิดทางคณิตศาสตร์ทั้งหมดสามารถกำหนดได้โดยใช้แนวคิดตรรกะ และความจริงทางคณิตศาสตร์ทั้งหมดสามารถได้มาจากความจริงเชิงตรรกะ

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าระบบตรรกะของเบอร์ทรันด์ รัสเซล Bertrand Russell น่าจะสอดคล้องกับเส้นทางสู่ปัญญาประดิษฐ์ที่มีระบบโปรแกรมฐานเชิงตรรกะที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ โดยเน้นไปที่ระบบวิธีการของผู้เชี่ยวชาญ (Expert System) อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์ได้รับความคาดหวังให้มีลักษณะทักษะความเชี่ยวชาญเหมือนกับมนุษย์ที่คอมพิวเตอร์สามารถทำแทนมนุษย์ได้ เช่น เรื่องการวินิจฉัยโรค การตรวจจับการหลอกลวง โดยคอมพิวเตอร์สามารถใช้ข้อมูลเชิงตรรกะ ดังนั้นปรัชญาวิเคราะห์เชิงตรรกะของเบอร์ทรันด์

รัสเซียที่เกี่ยวข้องกับการตั้ง “ฐานความรู้” ของกฎต่างๆ ตามระบบดังกล่าวน่าจะสามาร
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้นำไปสู่การตัดสินใจในวิธีการที่ดีเชิงจริยธรรมให้แก่เอไอได้

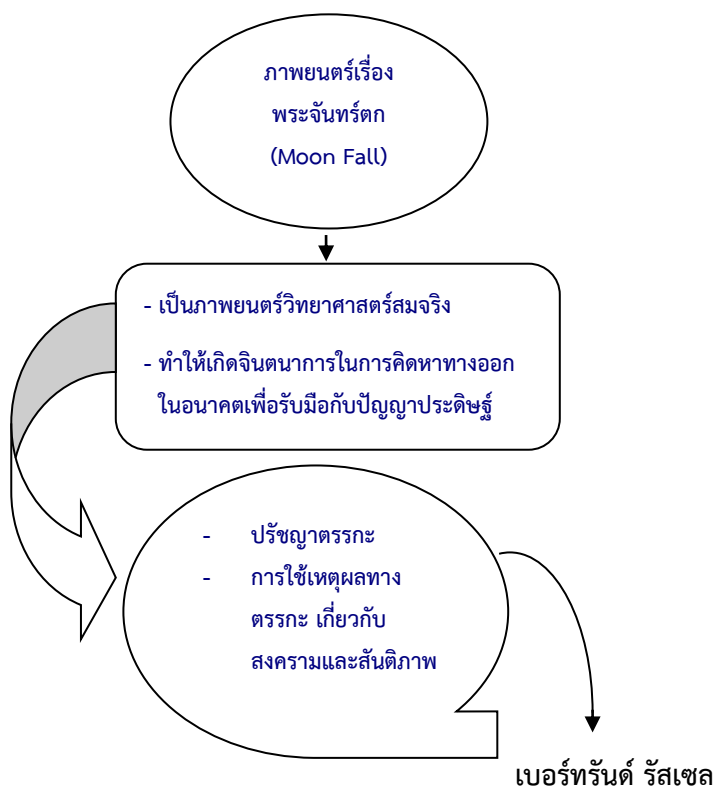
๒.๓ การใช้เหตุผลของเบอร์ทรันด์ รัสเซล เกี่ยวกับสงครามและสันติภาพ

จากภาพยนตร์เรื่อง พระจันทร์ตก (Moon Fall) ปัญญาประดิษฐ์ได้ทำการปฏิวัติ
มนุษย์ โดยการทำลายเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ให้สิ้น ปัญญาประดิษฐ์รู้ว่าเพื่อไม่ให้มีมนุษย์รอดไป
ได้จะต้องทำลายดวงจันทร์ ที่เป็นแหล่งพลังงานของโลก อย่างไรก็ตามคุณค่าที่ได้จาก
ภาพยนตร์ทำให้ผู้วิจัยเกิดการจินตนาการถึงแนวคิดในการหาทางป้องกันก่อนที่จะเกิดสงคราม
ที่เอไอจะกระทำต่อมวลมนุษยชาติ ด้วยวิธีการทางปรัชญาของ เบอร์ทรันด์ รัสเซล โดยได้ใช้
เหตุผลเพื่อทำความเข้าใจความขัดแย้งและสันติภาพ สิ่งนี้ช่วยให้เขาเห็นวิธีที่จะยุติสงครามให้
สิ้นซากโดยการคิดเชิงตรรกะ ที่รัสเซลต้องการให้มุ่งเน้นไปที่ “ชีวิตและการเติบโต” แทนที่จะ
เป็น “ความตายและความเสื่อมสลาย” รัสเซลกล่าวว่าสันติภาพที่ยั่งยืนเกิดขึ้นจากการจัดการ
แรงกระตุ้นของเรา รัสเซลต้องการให้เปลี่ยนความรู้สึกก้าวร้าวให้กลายเป็นการกระทำเชิง
บวก^๑

นอกจากนี้เบอร์ทรันด์ รัสเซล ยังฝันถึงอนาคตที่โลกมีสันติสุข เขาคิดเรื่องความ
ยุติธรรมระหว่างประเทศและสหพันธ์โลกเป็นสิ่งสำคัญ รัสเซลต้องการให้สหพันธ์โลกมี
กฎหมายกองทัพ และศาลเพื่อรักษาไว้ซึ่งสันติภาพ รัสเซลกล่าวว่าองค์กรระดับโลกนี้ควร
เคารพสิทธิของแต่ละประเทศ และควรเน้นที่เสรีภาพส่วนบุคคล ชุมชน และความเคารพต่อ
ชีวิตและศักดิ์ศรีของมนุษย์ รัสเซลรู้ว่าการสร้างโลกแบบนี้คงเป็นเรื่องยาก แต่เขาเชื่อมั่น
จำเป็นต่อสันติภาพและความยุติธรรมที่ทุกคนจะปลอดภัย

^๑ Bertrand^๘ Russell, Introduction to Mathematical Philosophy.
(London: Touchstone, 1971), P. 77.

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาปรัชญาจากภาพยนตร์ ที่ได้กำหนด
วัตถุประสงค์ไว้ ๒ ข้อในรูปแบบแผนผังได้ดังนี้

บรรณานุกรม

- จิตวา อุทัยนา. “การออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ของสแตนลีย์ คูบริก”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๑.**
- ชัยวัฒน์ คุประตกุล. **ฝ่ามิติจินตนาการ**. กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พรินติ้ง เฮาส์ จำกัด, ๒๕๕๓.
- แมกซ์ เทกแมค (ธิดา จงนิรามัยสถิต แปล). **ชีวิต 3.0 การเป็นมนุษย์ในยุคปัญญาประดิษฐ์ Life 3.0**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๖๕.
- โรเบิร์ต แมททิว (รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล แปล). **๒๕ ความคิดพลิกโลก 25 Big Ideas: The Science That’s Changing Our World**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วี.วิซซ์, ๒๕๕๑.
- Bertrand Russell. **Introduction to Mathematical Philosophy**. London: Touchstone, 1971.
- _____. **The Problems of Philosophy**. (London: Oxford University, 1997.
- David Leavitt. **The Man Who New Too Much Alan Turing and the Invention of the Computer**. (London: Norton Company, 2006.
- Isaac Asimov. **I, Robot**. London: Oxford University Press, 1993.
- Nick Bostrom. **Superintelligence Paths Dangers and Strategies**. London: Oxford University, 2016.
- Ray Kurzweil. **How To Create A Mind: The Secret Of Human Thought Revealed**. United States: published by Viking Press, 2012.
- _____. **The Singularity Is Near: When Humans Transcend Biology**. United States: published by Viking Press, 2005.

